

U n o r d n i n g

angaaende

Proviandsial-Stænders Indførelse i Danmark.

L i s t i p a n

vidvirkandi

Undema-Standa innleiðslu í Danmörk.

Kaupmannahöfn, þann 28 Maí 1831.

Kaupmannahöfn.

Prentud hjá Directeur Jens Hostrup Schatz
Konungsinis og Háskólans Bókpryktjara.

Vi Frederik den Sjette,
af Guds Naade Konge til Danmark,
de Benders og Gothers, Hertug til Slesvig,
Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og
Oldenburg, Gjøre vitterligt: at Vi, for desto fuldkom-
nere at sætte Os og Vore Efterkommere paa Tronen i Stand
til stedse at erholde den tilforladeligste Kundskab om Alt, hvad
der kan fremme Vort Hjære og trosfaste Folks Lyve, og for
derved tillige at knytte de Vaand desto fastere, som forene
Kongehuset med Folket, saa og bidrage til Almeenaandens Op-
livelse, have besluttet Os til, i Vort Rige Danmark, ligesom
i Vore Hertugdømmer Slesvig og Holsteen, at indføre raad-
givende Provindsial-Stænder. For at forberede en til Vort
landsfaderlige Niemeed svarende Fuldbgyrdelse af denne Vort
Beslutning, have Vi foreløbigen ladet Sagen gjenmarbejde,
og, uagtet den ikke endnu er modnet i den Grad, som behove-
des, for at den allerede kunde i alle sine Dele ordnes ved fuld-
stændig Lov, saa have Vi dog fundet det passende, nu at kund-
gjøre de almindelige Bestemmelser, der skulle tjene til det faste
Grundlag for den Indretning, som Vi ville give Provindsial-
Stænderne i Vort Rige Danmark.

Þér Fridrik hinn Sjötti
af Guðs Råd, Konúnger yfir Danmork,
Vinda og Gauta, Hertugi í Slésvík, Holstein,
Stórmæri, Þéttmerski, Láenborg og Aldinborg,
Gjorum vitanlegt: at Þér, til þess fullkomnar at gjöra Dfs
og Borum Eptirkomurum í háfætinu þad megulegt, ætíð ad
fá þá áreibanlegustu vitund um allt þad, er Borri karu og
trúföstu Þjóð megi vel í þarsir koma, og þarmed undireins þess
fastlegar at knýta þau bond er sameina Konúngsættina við Þjóð-
ina, svoog stúbla til upplifgunar alþýðlegs anda, þofum ásett
Dfs ad innleida ráðgefandi Umbæma-Stond í Þort Ríki Dan-
mork, eins og í Þor Hertugadæmi Slésvík og Holstein. Til
ad undirbúa slíka framkvæmd þessrar ályktunar, er
samsvara megi Þoru landsfödurlega augnamíði, þofum Þér
fyri framm látíð yfirvega þettað málefni, og þótt slíkt enn eðli
sé svo nákvæmlega stéð, ad þad ennþá, í öllum sínum greinum,
gæti niðurradað orðíð með fullkomnu lagabóði, svo þofum Þér
þó nú álitíð þad tilhlyðílegt, ad auglýsa þær almennilegu
ákvæðanir, sem leggjast eiga ad fofstum grundvelli þeirrar lag-
unar, er Þér viljum gefa Umbæma-Stondunum í Þoru Ríki
Danmork.

I foranførte Henseende ville Vi herved allernaadigst have anordnet, som følger:

§ 1.

Der skal i Bort Rige Danmark være to Forsamlinger af raadgivende Provindsial-Stænder, een for Sjællands, Fyens- og Lollands-Falsters Stifter samt for Island, og en anden for samtlige fire Stifter i Norre-Jylland.

§ 2.

I enhver af disse Forsamlinger indtræder et saadant Antal af deres Medborgere dertil udnævnte Mænd, som Vi nærmere ville fastsætte. Valgrettigheden udøves, under de nærmere Bestemmelser og i den Orden, som Vi ved en særskilt Anordning derfor ville foreskrive, af Grundeierne i Stæderne og paa Landet; hvorhos Vi dog, i Betragtning af den faste Besiddelse, som Bore Love hjemle Gaardfæstere, ogsaa ville give dem Afgang til Deeltagelse i Valgene. Paa lige Maade skal Grundbesiddelse være en nødvendig Betingelse for Valgbarheden; og skjondt Vi i Almindelighed ikke ville udelukke de af Bore Embedsmænd, der tillige ere Grundeiere, fra at tage Sæde i Stændernes Forsamlinger, naar de dertil vælges, saa kan dog ingen Embedsmand, der er forsynet med en af Os underkrevet Bestalling eller Ordre eller Confirmation, modtage saadant Valg, uden dertil først at have erhvervet Bor allerhoieste Tilladelse.

Í fyrrgreindu tilliti viljum Vær hérmed allranáðugast ákvarða eptirfylgjandi:

§ 1.

Í Boru Nífi Danmörk skulu vera tvær Samkomur af ráðsgefandi Umdæma: Stodum, ein fyrri Sjálands, Sjóns og Lágalands; Falturs Stífti, svo og fyrir Ísland, enn önnur fyrir öll þau flogur stífti í Nyrðra Íótlandi.

§ 2.

Í sérhvorja af þessum samkomum innganga svo margir menn, nefndir þartil af þeirra meðborgurum, sem Vær nákvæmar viljum ákvarða. Kosningar-rétturinn tilfellur, eptir þeim reglum og í þeirri völd, er Vær í sérlegri tilskipun viljum fyrirskrifa, fasteigna eigendum í Stodunum og á landsbyggðinni, hvarhjá Vær þó, í tilliti til þeirrar föstu ábáðar, er lög Vor heimila festubændum lögblisjarda, einnig viljum veita þeim adgáang til hluttekta í Kosningunum. Á sama hátt hlstur sá, er velsast má, nauðsynlega ad vera fasteignareigandi; og þótt Vær, yfir hofud, ecki viljum átiloka þá Vora Embættismenn, sem eiga fasteignir, frá setu í standanna samkomum, nær þeir þartil Kosnir verða, svo má þó enginn Embættismadur, sem hefur nockurt af Öss útgefid embættisbref, skikkun eða stadfestingu, veita slíkri Kosning móttöfu, án þess ad hann þartil fyrir hafi áttvegad Vort allrahærsta leyfi.

§ 3.

Vi ere derhos findede at udnævne Medlemmer af Universiteter og af Gesltsigheden til at tage Sæde i Provindsial-Stændernes Forsamlinger, og efter Omstændighederne enkelte Andre, som Vi, med Hensyn til deres Stilling og Egenstaber, maatte finde dertil særdeles egnede.

§ 4.

Forinden Vi udgive nogen Lov, der har Forandring i Bors Undersaatters personlige eller Eiendoms-Rettigheder eller i Skatterne og de offentlige Byrder til Gjenstand, ville Vi lade Udkaster til en saadan Lov foreslagge for begge Stændernes Forsamlinger, eller, for saavidt den kun angaaer een eller flere enkelte Provindser, da for de Provindsial-Stænder, hvorunder samme høre, for at Stænderne kunne tage Lovforslaget under Overveelse og derover afgive allerunderdanigst Betænkning.

§ 5.

Naar Provindsial-Stænderne finde Anledning til at ønske nogen Forandring i Landets almindelige eller de samme vedkommende Provindsers særdeles Love eller Indretninger, eller de maatte finde dem beføiede til at føre nogen Betsværing over Naaden, hvorpaa Lovene overholdes eller Indretningerne bestyres, kunne de derom gjøre Os Forestilling og Forslag; hvorefter Vi ville tage saadant Andragende under Overveelse og derpaa afgive Der Beslutning.

§ 3.

Þér höfum þar hjá í hyggju að stíffa Medlimi af Háskólanum og af andlegri stétt til að taka sæti í Umdæma-standanna samkomum, og, eftir fringumstæðunum, einstaka menn aðra, hvorja Þér, með tilliti til þeirra ástands og eiginlegleika, kunnum að finna þartil sérilagi hæfilega.

§ 4.

Áður enn Þér útgefum nokkurt sögmál, er miði til Umbreytingar á Berra undirfata persónulegu edur eigindóms-réttindum, edur á stöttunum ellegar annari þegnshydu, viljum Þér láta framleggja þríflegt uppkast til stíkra laga fyrir Samkomur beggja Standanna, edur, að svo miklu leiti það einangis vidkemur einu edur fleirum einstökum Umdæmum, þá fyrir þau Umdæma-Stönd til hvorra þau heyra, til þess að Stöndinn gæti tekið sögmáls-frammvarpid til yfirvegunar og þarum skrásett sínar allraundirgefnumstu athugasemdir.

§ 5.

Þegar Umdæma-Stöndinn finna tilefni til að ólta nokkurrar umbreytingar á Landsins almennu, edur þeirra þeim vidkomandi Umdæma sérlegu sögum edur innvættungum, ellegar þau kynna þykjast hafa nokkra orsök til að kvarta yfir þeim hetti, hvarmed sögunum er fylgt edur innvættungunum forstada veitt, mega þau þarum gefa Ös þeirra tilögur og frammvarp til kynna, hvareftir Þér viljum taka slík ummæli til yfirvegunar og þarum útgefa Bora ályktum.

§ 6.

Da Vi ansee det gaavnligt, at der indrommes Provindsial-Stænderne Medvirkning med Hensyn til Communerens Anliggender, saa ville Vi have taget det under Overveielse, hvorledes dette lader sig udføre, og derpaa tage nærmere Bestemmelse i saa Henseende.

§ 7.

Provindsial-Stænderne træde sammen, naar Vi indkalde dem. Dette vil skee hvert andet Aar; men naar dertil maatte være Anledning, ville Vi desuden foranstalte overordentlige Samlinger af Stænderne. Hvorlænge Forsamlingen maa vedvare, ville Vi hver Gang bestemme med Hensyn til Omstændighederne, og derefter ville Vi lade Forsamlingens Oplosning forkynde for samme.

§ 8.

Saaavel angaaende Antallet af de Mænd, der skulde udnævnes til Medlemmer i hver af Provindsial-Forsamlingerne, som om Antallets Fordeling paa de forskjellige Districter, saa og om de nærmere Betingelser for Valgrettigheden og Valgbarheden, samt Fremgangsmaaden ved Valgene og i Stændernes Forsamlinger, ville Vi meddele de fornødne nærmere Bestemmelser. Men forinden noget endeligt Udcast til disse yderligere Lovbestemmelser forelægges Os, ville Vi lade nogle oplyste Mænd fra forskjellige Dele af Riget sammenkalde, for at tage de Gjenstande, som i saa Henseende blive dem forelagte, under Overveielse, og derover meddele deres paa Sag og Localkundskab grundede

§ 6.

Þar Þér áltum þad nýrsamlegt, ad Umdæma-Stöndunum eyri-
ielaftist nokkur Samverkun, í tilliti til almennra Samfélaga málefna,
svo viljum Þér láta taka þad til Yfirvegunar, hvornig þetta best gétur
fled, og þarnaft gjöra nákvæmari ákvarðanir, því atvði víðvíkjandi.

§ 7.

Umdæma-Stöndinn koma saman, þegar Þér innköllum þau.
Þetta mun fle annad hvort ár; enn ef tilefni finnst þartil, viljum Þér
þaradauki gjöra þá ráðstofun; ad Stöndinn haldi adrur ferlegar sam-
komur. Hvorsu lengi samkomann megi vara, viljum Þér í hvort
sinn ákvarða, með tilliti til kröngumstæðanna, og þareptir viljum Þér
láta auglýsa Samkomunni hennar aðskilnad.

§ 8.

Þvövel áhrærandi tolu þeirra manna, sem nefnast eiga til Med-
lima sérhvorrar Umdæma-Samkomu, sem um tiltoflu tolnunnar frá sér-
legum bygðarlegum, svoog nákvæmari skilmála fyrir réttindum þeirra er
kjösa edur kjöfast mega, einnig aðserdina víð kosningarnar og Stönd-
anna samkomur, viljum Þér átgefa naudsynlegar nákvæmari Ákvarð-
anir. Enn áður enn nokkurt endilegt upplast til þessara frekari laga-
ákvarðana verður frammlagt fyrir Dís, viljum Þér láta nokkra upp-
lýsta menn samankalla frá ymsum Ríkisins þorum, til ad taka þau
málefni, er í því tilliti verða þeim fyrisset, til umþenkningar, og þareptir
tilkynna þeirra, á hluta- og stada-þekkingu grundvölludu meining.

Mening. Saafrømt der i Tiden skulde findes Anledning til nogen Forandring i disse yderligere Bestemmelser, vil saadan Forandring dog ikke blive iværksat, forinden Vi, i Overeensstemmelse med § 4, derom have indhentet Stændernes Betænkninger.

Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn,
den 28de Mai 1831.

Under Vor Kongelige Haand og Seigl.

Frederik R.

Stemann.

Monrad. Ørsted. Lassen. Kjerulff. Lange. Hansen.

Ef nockurt eilefni frammevegis kann að finnast til umbreytingar þessara njarlegari ákvæðana, mun slík umbreyting þó eji framkvæmd verða, áður enn Bér, samkvæmt § 4, þarum höfum áttvegad Standauna athugasemdir.

Géfid í Borum Konúngliga Afsetursstad Kaupmannahöfn,
þann 28da Maji 1831.

Undir Borri Konúnglegu Hönd og Innsigli.

